

Pracovní list

Jaroslav Vrchlický: Zlomky epopoje

[In Jaroslav Vrchlický: Epické básně, Brno,
Host 2016, s. 421–429.]

Eon z hvězd (úryvky)

Zde v středu gigantických dolmenů,
jež oltáře kdys byly starých bohů,
stál Eon, na skrání děšť plamenů
a v štěrku pevně neúnavnou nohu.

Vous jeho bílý, sněžná bystrice,
se míhal tmou ve lehké pohře větru.
„Ó, Kriste,“ volal, „tvoje lodice
se zmítá dána v špatnou správu Petru!

Co udělali z tvého učení
ti biskupové, modlosluzi, kněží?
Líp zákony tvé chápe kamení
a živlů sbor líp dědictví tvé střeží.

Neb kněžím nestačilo Boha mít,
jenž láskou celý vesmír obejímá,
hned proti němu Satan musil být,
jenž v spárech druhou světa půlku třímá.

Jim nestačila jedné lásky říš,
kde údy vše se v jedno tělo pojí,
hřích vynašli, jsi vinen, než to zvíš,
ba než tě počli rodičové tvoji.

A k slávě tvojí, Bože zástupů,
co nadělali stupňů, cest a schodů,
co řádů, mnichů, jáhnů, biskupů,
pak prokleli vše, oheň tvůj i vodu.

A přece každý živel svatým jest
jak člověk, jenž v něm přišel ku vědomí,
mé oko svaté jako žár tvých hvězd
a svatý hlas můj jako tvoje hromy!“

[...]

„Já pravím ale: Jediný jest Bůh,
my všickni údy jsme jen jeho těla,
v nás první síly tvorčí žije ruch,
jež světy hrála, moří nadrem vřela.

My v Kristu byli a on zas je v nás,
vlád Otec, Syn, teď my jsme říší Ducha,
ó, slyšte, máte v srdcích světla jas,
svět hledí na vás, poušť víc není hluchá!

Ó, pojdte za mnou! Proměníme svět
a zkrušíme ty berly, trůny, mitry
a země vzplane, jeden rajský květ,
jež neurve víc Bohu Satan chytrý.

On, hříčka kněží, teď se skácí v prach,
jak v tvář mu šlehne čisté lásky světlo,
ó, pojdte! Já jsem světlo na vlnách,
jež z hvězdné říše řadou věků slétlo.“

[...]

Tak Eon volal z noci do rána
a větry ztichly, rozstoupily se mraky,
tříšť jejich jako blesky strhána
v svět propustila slunce zlaté zraky.

Okruhy analýzy (dle struktury ústní zkoušky státní maturity z češtiny)

I.

- zasazení výňatku do kontextu díla
- téma a motiv
- literární druh a žánr

II.

- postava
- typy promluv

III.

- jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku
- tropy a figury a jejich funkce ve výňatku

IV.

- literární / obecně kulturní kontext